

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ДО АСПІРАНТУРИ**

**Маріупольського державного університету
з української мови як іноземної для здобувачів
третього (освітньо-наукового) рівня
за напрямками підготовки:**

**032 Історія та археологія, 051 Економіка, 052 Політологія,
281 Публічне управління та адміністрування,
292 Міжнародні економічні відносини**

**Затверджено на засіданні
Вченої ради Маріупольського
державного університету
протокол № 11 від 22.04.2024 р.**

Київ, 2024

Програма вступних випробувань до аспірантури Маріупольського державного університету з української мови як іноземної для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за напрямками підготовки *032 Історія та археологія, 051 Економіка, 052 Політологія, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини Київ, 2024. 24 с.*

Розробники: канд. філол. н., доц. Мельничук І. В.,
канд. філол. н., доц. Євмененко О. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології
МДУ: протокол № 8 від «13» березня 2024 року

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради факультету філології
та масових комунікацій МДУ
Протокол № 7 від «20» березня 2024 року

© МДУ, 2024

© Мельничук І., Євмененко О. 2024

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Процедура проходження іспиту	6
Зміст програми	7
Рекомендована література	16
Критерії оцінювання та зразки завдань	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Здобувачі третього рівня вищої освіти, з числа іноземців або осіб, які не мають громадянства України, складають вступний іспит з української мови як іноземної. Під час вступу до аспірантури ці особи повинні виявити належні знання основ української мови, оскільки надалі цією мовою здійснюється викладання, відбувається усне й письмове наукове мовлення.

Матеріал програми дібраний з урахуванням цілей і завдань, що визначені комунікативними і пізнавальними потребами осіб, які вступають до аспірантури.

Основною метою програми з української мови як іноземної є визначення вимог для вступників до аспірантури з числа іноземців чи осіб без громадянства. Програма передбачає перевірку навичок мовної і мовленнєвої діяльності в осіб зазначених категорій.

Під час вступних випробувань з української мови як іноземної здобувачі третього освітнього рівня повинні виявити:

знання: орфографії, лексикології, словотвору, морфології, стилістики та культури мовлення;

вміння:

- розуміти тексти українською мовою;
- виконувати лексико-граматичні тексти;
- вміти спілкуватися на визначену тему;
- логічно правильно, аргументовано й чітко структурувати усне й письмове мовлення;
- володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на відповідному рівні;
- знати синтаксичні, семантичні та фонетичні правила і закономірності української мови;
- демонструвати впевненість і позитивну мотивацію в користуванні українською мовою.

Навички і вміння здобувачів третього рівня вищої освіти у чотирьох видах мовленнєвої діяльності.

1. **Читання.** Здобувачі повинні розуміти (на різних рівнях, залежно від виду читання) викладену в тексті інформацію й уміти повно чи стисло передати основний її зміст.

2. **Аудіювання.** Здобувачі повинні розуміти прослуханий текст і вміти використовувати текстову інформацію за конкретним завданням.

3. **Усне мовлення.** У репродуктивному мовленні здобувачі повинні вміти відтворити прочитаний чи прослуханий текст послідовно і в адекватній формі, у продуктивному мовленні – вміти створювати власний текст за нормами сучасної української літературної мови. У діалогічному мовленні – вміти проводити діалог-бесіду, діалог-розпитування.

4. **Писемне мовлення.** Здобувачі повинні вміти відтворювати текст, використовуючи адекватні мовні засоби, дотримуючись логіки викладеного матеріалу, вчитися створювати писемний текст, поступово збільшуючи обсяг, володіти різними видами конспектування.

Під час усного мовлення здобувачі повинні володіти вміннями монологічного і діалогічного мовлення, брати участь у дискусіях на професійні, суспільно-політичні та соціально-культурні теми.

Під час писемного мовлення здобувачі повинні вміти створювати тексти за жанрами (анотації, реферати, автобіографія, резюме тощо).

Процедура проходження іспиту

Консультація відбудеться напередодні іспиту згідно з затвердженим розкладом.

Іспит з української мови як іноземної складається з двох частин. Перша частина – це усна, що проходитиме у формі співбесіди. Орієнтовані теми співбесіди містить відповідний розділ цієї програми. Отже, готуючись до іспиту, вступник уже зможе ознайомитися з цими матеріалами й заздалегідь підготуватися. У день іспиту першою йде співбесіда. Вона відбуватиметься за допомогою сучасних месенджерів, актуальних на час екзамену для вступника: **Skype, Meet, Zoom**. Запрошення на співбесіду вступник отримає під час консультації. Максимальний час співбесіди – 15 хвилин. Максимальний бал – 100.

Друга частина – це тестова. Тести вступник буде складати за допомогою **Google Form**, покликання на екзаменаційні тести він отримає після проходження співбесіди. Для складання тестів надається 80 хвилин. Максимальний бал – 100.

Іспитові результати складаються із суми набраних балів за дві пройдені частини. Максимальна кількість балів – 200. Результати оголошує приймальна комісія наступного дня.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗМІСТ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Орфографічні та пунктуаційні норми

Правопис голосних і приголосних. Чергування голосних. Чергування приголосних. Правопис префіксів і суфіксів. Спрощення груп приголосних. Правопис м'якого знака. Правопис апострофа. Подвоєння. Подовження. Зміни приголосних при словотворенні. Правопис великої літери. Правопис складних слів. Правопис прізвищ. Кома в простому реченні. Кома у складному реченні. Тире у простому і складному реченні. Двокрапка у простому і складному реченні.

Лексичні норми

Уживання слів відповідно до їх значення. Уживання слів у переносному значенні. Уживання омонімів, паронімів, синонімів, антонімів. Уживання запозичених слів. Діалектна лексика. Сленг.

Морфологічні норми

Іменник. Правопис закінчень іменників. Прикметник. Правопис прикметникових суфіксів. Уживання займенників. Правопис числівників. Узгодження числівників з іменниками.

Уживання дієприкметників і дієприслівників.

Уживання прийменників.

ЗМІСТ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Вираження суб'єктно-предикатних відношень.

1. Конструкції з дієсловом-зв'язкою: *бути, являти собою, називатися, служити та іншими, що означають кваліфікацію предмета (явища, процесу, події): - що - (це) що, - що є чим, - що являє собою що, - що називається чим, - що називають чим, - що носить назву чого, - що розуміється під чим, - що належить до чого, - що (хто) включає що до чого.*

Наприклад: (Мова є засобом спілкування. М. Драгоманов був найбільш прогресивним діячем свого часу).

2. Конструкції з дієсловами: *мати, володіти, характеризуватися, полягати* та іншими, що означають характеристику предмета (явища):

- *що має що, - що володіє чим, - що характеризується чим, - що є характерним для чого, - що має характер чого, - що має який характер, - що вирізняється чим, - що є властивим чому, - що є притаманним чому;* та кількісну характеристику. *Наприклад:* (Новому українському правопису притаманна варіантність);

- *що має довжиною (у довжину) (скільки) чого, висотою (у висоту), - шириною (у ширину), обсягом (об'ємом), діаметром (у діаметрі), - що дорівнює чому, - що складає (скільки) чого, - на долю чого припадає скільки чого, - що складає біля якоїсь кількості від чого (вміщує), - що займає більше, менше, в межах, - що вище, нижче, більше, менше чого наскільки, у скільки разів.* *Наприклад:* (Безробіття у країні складає 5 %).

3. Конструкції з дієсловами: *служити, виступати, використовуватися* та іншими, що означають призначення, використання предмета (процесу):

- *що служить чим, - що служить для чого, - що виступає чим, - що використовується для чого, як - що застосовується для чого, як, - що призначається (призначено) для чого.*

4. Конструкції з дієсловами: *складати, складатися, вміщувати* та іншими, що означають склад і будову предмета:

- *що складається з чого, - що входить до складу чого, - що вміщує у своєму складі що, - що має в собі що, - що вміщується в чому, - що включає в себе що, - що складає що.*

5. Способи вираження суб'єкта й предиката. Узгодження суб'єкта і предиката.

5.1. Вираження суб'єкта:

5.1.1. Конструкції зі збірними іменниками.

5.1.2. Конструкції з кількісними сполученнями; порядок слів відповідно до комунікативної мети висловлювання: *більшість присутніх згодна з прийнятим рішенням.*

5.1.3. Конструкції з субстантивованими прикметниками, дієприкметниками і словосполученнями із займенником, поширеним підрядним реченням, диференціація конструкцій типу *все те, що ..., всі питання, які ...* .

5.1.4. Конструкції з неозначеними і заперечними займенниками; диференціація за значеннями неозначених займенників - *сь, - небудь, - де*; стилістична приналежність подібних конструкцій.

5.2. Вираження предиката.

5.2.1. Іменний тип предиката з дієсловом-зв'язкою *бути* і без дієслова-зв'язки. Вживання прикметника в ролі іменної частини предиката. Конструкції з порівняльним і вищим ступенем прикметника. Конструкції з дієсловом-зв'язкою *бути* і дієсловом-зв'язкою з іменною частиною, вираженою словосполученням.

Конструкції з дієсловами-зв'язками (*називатися, вважатися, розглядатися, служити, виступати* тощо) та іменною частиною, вираженою іменником або прикметником (значення кваліфікації, характеристики). Стійкі дієслівно-іменні словосполучення в такого типу конструкціях. Конструкції з дієсловами *мати, характеризуватися, вирізнятися* у ролі зв'язок при вираженні характеристики предмета.

5.2.2. Дієслівний тип предиката: при вираженні узагальненої особи; при вираженні узагальненої дії. Вид і час дієслова в даних конструкціях. Дієслівно-іменні словосполучення в конструкціях типу: *зробимо висновок..., наведемо приклад...; припустимо, що ...* .

Конструкції з дієсловом та інфінітивом у ролі предиката. Конструкції з дієсловами *починати – почати, кінчати – кінчити, продовжувати –*

продовжити і т.п. з інфінітивом недоконаного виду. Конструкції з дієсловами *встигнути, пощастити, поталанити, вдатися* з інфінітивом доконаного виду.

Конструкції з дієсловами *хотіти, намагатися, прагнути, планувати*. Стилiстична приналежність таких конструкцій.

Конструкції з модальними словами *треба, потрібно, слід, варто, доцільно* тощо та інфінітивом у ролі предиката.

Конструкції з модальними словами, що виражають можливість/неможливість здійснення дії. Диференціація конструкцій зі значенням неможливості і небажаності, заборони дії. Вид дієслів у таких конструкціях.

5.3. Деякі способи вираження суб'єкта й предиката:

5.3.1. а) неозначеною формою дієслова: *Вирішити це завдання означає вивести країну з кризи;* б) іменником за відсутності дієслова-зв'язки: *Побудувати укриття для ЧАЕС – (це) головне на сьогодні завдання.*

5.3.2. Способи вираження суб'єкта й предиката субстантивованими прикметниками, словосполученнями, поширеними підрядними реченнями. Роль дієслова-зв'язки є, наприклад: *Головне – це своєчасне проведення аудиторської перевірки. Головне – це своєчасно провести аудиторську перевірку. Провести аудиторську перевірку своєчасно – це головне. Однією з найважливіших властивостей матерії є її змінність. Головне, що гальмує процес приватизації – відсутність професійного підходу й продуманої довгострокової програми.*

5.3.3. Способи вираження предиката конструкцією з прийменником у/в та місцевим відмінком іменника: *Перевага системного підходу – у його ефективності й економічності.*

5.3.4. Основні особливості речень з однотипними предикатами, випадки опущення модальних предикатів типу *повинен, повинен бути, зобов'язаний тощо*, а також суб'єкта і предиката в таких реченнях: *У демократичній Україні всі повинні займатися своєю справою: Верховна*

Рада – приймати закони, Кабінет Міністрів – виконувати закони, Конституційний суд – стежити за додержанням законів.

6. Активні і пасивні конструкції

6.1. Активні конструкції:

- з перехідними дієсловами;
- з модальними словами повинен, мав, треба, можна, слід, варто, потрібно та ін.

6.2. Пасивні конструкції :

- з дієсловами з постфіксом *-ся*;
- з пасивними дієприкметниками (прочитаний, зроблений);
- з присудковими формами на *-но, -то*;
- з модальними словами повинен, треба та ін.

6.3. Конструкції з перехідними й неперехідними дієсловами типу: припинятися-припиняти; змінюватися-змінювати; перетворюватися-перетворювати.

Вираження характеру перебігу дії

1. Конструкції з дієсловами доконаного і недоконаного виду, що означають завершеність/ незавершеність, тривалість/ результативність, однократність/повторюваність дії.

Творення видових форм дієслова.

Конструкції з дієсловами недоконаного й доконаного виду в ролі предиката. Обставинні слова, що вживаються з цими дієсловами, зі значенням: а) результат дії; б) процесу й тривалості дії; в) констатації дії; г) моменту завершення дії; д) повторюваності дії; е) однократності й миттєвості дії.

Конструкції з дієсловами НДВ при вираженні одночасності дій і з дієсловами ДВ при вираженні послідовності дій.

2. Конструкції з дієсловами доконаного і недоконаного виду у формі минулого часу при передачі значень: констатації факту дії; збереження чи

анулювання результату дії; дії, що повторювалася; дії, яка є результатом минулої дії; моменту виникнення стану чи початку дії.

3. Конструкції з дієсловами недоконаного виду, фазовими дієсловами в поєднанні з інфінітивом.

4. Конструкції зі словами не треба, не можна, не слід, не годиться, не раджу, на хочеться, досить, шкідливо та дієсловами недоконаного виду в інфінітиві зі значеннями небажаності, непотрібності, недоцільності, заборони.

5. Конструкції з дієсловами доконаного виду в інфінітиві зі значенням застереження, фізичної неможливості або потенційної можливості досягнення результату.

6. Конструкції з дієсловами *хотіти, намагатися, планувати, розраховувати, радити* тощо та інфінітивом доконаного виду зі значенням одноразової результативної дії.

7. Конструкції з імперативом для вираження значень: спонукання до дії, прохання, вимагання. Синонімічність конструкцій: *не треба (не слід, не варто) припиняти роботу. Не припиняйте роботи.*

7. Конструкції з прямим об'єктом при перехідних дієсловах, об'єкт при іменниках, утворених від перехідних дієслів. Спостереження за дієслівним та іменниковим керуванням: *розробити програму – розробка програми; здійснити плани – здійснення планів.*

8. Семантичні групи перехідних дієслів.

Словосполучення з кількома іменниками в родовому відмінку (реалізація програми забудови міста). Стилiстичний коментар. Творення віддієслівних іменників з суфіксами **-аці(я), -нн(я), -к(а)**. Випадки розбіжності дієслівного та іменникового керування типу: *перемогти кого? що? – перемога над ким? над чим?*

9. Конструкції з непрямим об'єктом.

Прийменникове та безприйменникове керування дієслів. Групи дієслів, які потребують певного відмінка з прийменником чи без нього: *належати до*

розряду, довідатись про подію, думати про роботу; користуватися підручником, допомагати товаришу, керувати колективом.

10. Дієслова із сильним та слабким керуванням: *користуватися бібліотекою, працювати над дисертацією.*

Синтаксичні аспекти дієслів

1. Конструкції з об'єктом дії при неперехідних дієсловах. Узагальнення матеріалу за лексико-граматичними і лексико-семантичними групами дієслів з однотипним керуванням. Випадки диференціації форми керування в залежності від лексичного значення полісемічних дієслів: *відповідати викладачеві, відповідати за роботу, відповідати на питання; дійти висновку, дійти до зупинки.*

2. Конструкції з дієсловами, створеними за граматичною моделлю, керування яких визначається префіксом: *відмовитися від ..., додивитися до кінця, скопіювати з оригіналу, виписати з журналу.*

3. Конструкції: а) з локальним значенням: *працювати на декількох верстатах, працювати в галузі біофізики;* б) зі значенням стимулу, приводу, підстави: *стверджувати на підставі фактів, критикувати за неохайність;* в) мети: *перевіряти метал на міцність;* г) знаряддя, способу, методу дії: *лікувати ультразвуком;* д) атрибуту: *зробити деталь із сталі;* е) призначення: *виступати в ролі опонента;* є) умовно-часового значення: *розмовляти в присутності декана.*

Основні аспекти синтаксису

1. Структура складного речення: **складнопідрядні речення з підрядними додатковими (із сполучником що).**

Складні речення, що передають констатацію факту (з ключовими словами *говорити, сказати, заявляти, повідомляти, стверджувати, констатувати, підкреслювати, переконувати, доводити, запевняти, показувати, усвідомлювати тощо*): *Деканат повідомив, що збори факультету відбудуться в середу.*

Складні речення з авторизованим головним реченням (з ключовими словами: думати, гадати, вважати, розраховувати, зважати; думка, розуміння, уявлення тощо): *Ми вважаємо, що результати експерименту треба перевірити.*

Складні речення, які передають логічний висновок (з ключовими словами та словосполученнями: висновок; приходити до висновку; виходити з того; це означає; очевидно): *У розрахунках ми виходили з того, що дана величина є константою.*

Складні речення із сполучником **щоб**.

Складні речення, які передають бажання (з ключовими словами: хотіти, бажати, прагнути, намагатися, мріяти, домагатися; бажання, прохання, прагнення): *Батько мріяв, щоб син став освіченою людиною.*

Складні речення, які виражають спонування до дії (з ключовими словами: наказувати, просити, пропонувати, вимагати; вимога, наказ, пропозиція): *Викладач попросив, щоб студенти принесли словники.*

Складні речення, які виражають необхідність дії (з ключовими словами: необхідно, треба, потрібно; необхідність): *Треба добре знати правила, щоб навчитися грамотно писати.*

Синонімія простих та складних речень.

Складні речення зі сполучниками **що** і **щоб** при трансформації прямої мови у непряму. Наприклад:

Письменник розповів про свої творчі плани.

Письменник розповів, які в нього творчі плани.

Викладач наполягає на необхідності виконання домашніх завдань.

Викладач наполягає на тому, що необхідно виконувати домашні завдання.

Мій товариш попросив мене прийти трохи раніше.

Складні речення іншого типу.

Вираження порівняння

- зі сполучником **як**, також та співвідносними словами **такий самий**;

- з прийменниками подібно (до кого, до чого), на зразок (чого) та ін.;
- що є яким, у зіставленні (в порівнянні з чим), - що є яким на відміну від чого, - що збігається з чим, - що відповідає чому, - що подібне (є подібним) до чого, - що відбувається подібно чому, - що є тотожним чому, - подібність чого з чим виражається в тому, що, - що і що відмінні (є відмінними) за чим, - що і що (не) ідентичні з чим, - що і що протилежні (є протилежними) за чим, - що вирізняється чим від чого

Вираження зіставлення явищ:

- іменником в орудному відмінку з прийменником з (зі, із);
- конструкціями, що позначають пропорційну залежність
- що є пропорційним (пропорційно) чому: *що відбувається в міру зниження, підвищення, нагрівання тощо, розвитку, еволюції; що відбувається разом із тим, як знижується, підвищується, розвивається що; стільки..., скільки; чим ..., тим;*
- складним реченням із сполучними засобами *ніби, наче, як, скільки, наскільки.*

Рекомендована література

1. АНТИСУРЖИК. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / Сербенська Олександра, Редько Юліан, Федик Ольга та ін.: Рекомендовано управлінням змісту базової освіти Міністерства освіти України. Львів : Світ, 1994. 152 с.
2. Вихованець І. Розмовляймо українською: мовознавчі етюди. Київ : Унів.вид-во ПУЛЬСАРИ, 2012. 160 с.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ, 2003.
4. Інформаційно-довідкові матеріали щодо роботи з іноземними громадянами в галузі освіти України. Київ, 2001.
5. Клименко Н. Українська легко! Популярне видання. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 283 с.
6. Мацько Л. І. Стилїстика ділової мови і редагування документів : навч. посібник для дистанц. навчання. Київ : Ун-т «Україна», 2004. 281 с.
7. Методична розробка з наукового стилю української мови / для іноземних студентів вищих економічних навчальних закладів / укл.; С.А. Чезганов. Київ, 2002.
8. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради : навч. посібник. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
9. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Оцінювання знань вступників здійснюється за критеріями рівня сформованості іншомовних комунікативних компетенцій і складає 200 балів.

№	Вид роботи	Макс. кількість балів
1	Виконання лексико-граматичного тесту	50 балів
2	Виконання тесту для визначення рівня сформованості компетенції в читанні з англійської мови	50 балів
3	Бесіда українською мовою із соціально-культурних питань	100 балів

Оцінка	Тестові завдання з української мови (2 блоки)	Бесіда українською мовою
Відмінно (A 200-180)	90-100 балів	90-100 балів
Добре (B, C 179-150)	75-89 балів	75-89 балів
Задовільно (D,E 149-100)	50-74 балів	50-74 балів
Незадовільно (FX 99-0)	0-49 балів	0-49 балів

Розподіл балів, які отримують здобувачі під час іспиту

Питання екзаменаційного білета			Загальна сума
Лексико-граматичний тест	Тест для визначення рівня сформованості компетенції в читанні	Бесіда українською мовою із соціально-культурних питань	
50	50	100	200

Критерії оцінювання успішності виконання здобувачем завдань вступного іспиту

1. Критерії оцінювання лексико-граматичного тесту з української мови

У тесті наводяться 25 запитань, які відображають знання лексики та граматики української мови відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR).

Максимальна оцінка за тест – 50 балів (за кожен правильну відповідь 2 бали).

2. Критерії оцінювання тесту для визначення рівня сформованості компетенції в читанні з української мови

У тесті наводяться 25 запитань, які мають на меті виявити рівень вступника працювати з оригінальною фаховою літературою, що полягає у розумінні змісту й отриманні необхідної інформації; читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру.

Максимальна оцінка за тест – 50 балів (за кожен правильну відповідь 2 бали).

3. Вимоги до відповіді під час бесіди та критерії її оцінювання

Бесіда триває до 15 хвилин. Під час бесіди ви повинні дотримуватися орфоепічних й акцентуаційних, лексичних, стилістичних), граматичних та

синтаксичних норм української літературної мови. Виявити вміння спілкуватися українською мовою.

Максимальна оцінка за бесіду – 100 балів.

Критерії оцінювання бесіди

№	Вид помилки	Бали
1	Орфоепічні й акцентуаційні вимоги дотримано – 20 балів	Кожна помилка – мінус один бал
2	Словникове багатство. Лексичні вимоги дотримано – 20 балів	Кожна помилка – мінус один бал
3	Стилістичні вимоги дотримано – 20 балів	Кожна помилка – мінус один бал
4	Граматичні вимоги дотримано – 20 балів	Кожна помилка – мінус один бал
5	Ужито різні синтаксичні конструкції. Синтаксичні вимоги дотримано – 20 балів	Кожна помилка – мінус один бал
	Усього – 100 балів	

ЗРАЗКИ ЗАВДАНЬ

Зразок лексико-граматичного тесту

1. На другий склад падає наголос у слові:

- А листопад
- Б новина
- В столяр
- Г літопис

2. М'який знак треба писати на місці обох пропусків у словах:

- А пробиваєт..ся, промін..чик
- Б заход..те, книгозбір..ні
- В гуцул...ське, різ...блення
- Г чотир...ох, велет..нів

3. Лексичну помилку допущено в рядку

- А автобус на замовлення
- Б бувший директор
- В вимкнути електрику
- Г образив мимоволі

4. Неправильно утворено форму слова у варіанті

- А морських узбережжів
- Б на твоєму моніторі
- В хочуть навчатися
- Г згідно з постановою

5. Неправильно побудоване речення

- А Пам'ятайте: відвідувати стоматолога треба не рідше ніж двічі на рік.
- Б Я звертаюся до всіх, хто виявили бажання піти в похід на Говерлу.
- В Поступ від недосконалих до довершених технологій забирає не одне десятиріччя.
- Г Видавці звернули увагу на те, що історії про Портера цікавлять не тільки дітей.

6. У родовому відмінку однини матимуть закінчення –а:

- А Париж, Лондон
- Б фактор, ризик
- В день, вітер
- Г малюк, Крит

7. У знахідному відмінку форма іменника жіночого роду

- А дня

- Б ночі
- В площу
- Г статті

8. Разом пишемо слово

- А по/черзі
- Б по/перше
- В до/побачення
- Г у/п'ятьох

9. Правильно узгоджується числівник з іменником у рядку

- А півтори центнера
- Б два з половиною року
- В одна десята кілометрів
- Г кількадесят учасників
- Г двадцять чотири відсотка

10. Визначте вид наведеного односкладного речення: *За вікном так рясно дощить*

Вид речення

1. означено-особове
2. неозначено-особове
3. узагальнено-особове
4. безособове

Зразок тесту для визначення рівня сформованості компетенції в читанні з української мови

1. Прочитайте текст та дайте відповіді на запитання.

Інклюзивні економічні інститути стимулюють економічну діяльність, зростання продуктивності й економічний добробут. Головною є гарантія права на приватну власність, оскільки лише це стимулюватиме власників таких прав інвестувати й підвищувати продуктивність. Бізнесмен, якого очікує пограбування, експропріація чи втрата прибутку через шалені податки, навряд чи захоче працювати, не кажучи вже про інвестування та інновації. Однак такі права мають існувати для абсолютної більшості членів суспільства.

У 1680 році уряд Англії провів перепис населення своєї Вест-Індської колонії на Барбадосі. Згідно з цим переписом, із загальної кількості населення острова (близько 60 тисяч осіб) майже 39 тисяч – африканські раби. Із 40 суддів і охоронців права на острові 29 були великими плантаторами. Крім того, вісім найвищих військових чинів також були великими плантаторами. Дві третини населення Барбадоса становили раби,

котрі не мали доступу до освіти чи економічних перспектив та можливості проявити свої таланти і вміння. Інклюзивні економічні інститути потребують убезпечення прав власності й економічних можливостей для широких мас, а не лише для еліти. (на матеріалі статті з інтернет-джерела <https://theukrainians.org/why-nations-fail/>)

1. У чому полягає завдання інклюзивних економічних інститутів?
2. Чи забезпечені були рівні права та економічні можливості для всього населення на Барбадосі?

Поставте у порожній колонці ТАК, якщо твердження відповідає змісту тексту, або НІ, якщо не відповідає змісту.

1	Інклюзивні економічні інститути мають забезпечувати рівні умови на приватну власність та її убезпечення для всіх членів суспільства.	
2	Бізнесмени будуть активно працювати й інвестувати навіть незважаючи на великі податки й постійні загрози втрати майна.	
3	Згідно з переписом населення в Англії, загальна кількість населення складає 60 тисяч осіб.	
4	Певна кількість найвищих військових чинів також були великими плантаторами.	

Для відповіді на запитання 1-4 ви повинні розставити уривки А-Г таким чином, щоб вони заповнили прогалини в запропонованій статті.

Соломія Крушельницька

На початку ХХ століття Соломія перебувала на вершині слави. Її запрошували провідні театри світу. Репертуар налічував майже 60 партій в операх різних жанрів та епох. Італійська, польська, російська класика, музичні драми Вагнера, веристські опери Масканьї і Пуччіні, новаторські композиції Штрауса... Найвідоміша історія успіху Крушельницької пов'язана з оперою Джакомо Пуччіні «Мадам Баттерфляй».

1 _____

«Кожного разу, коли нам доведеться слухати «Мадам Баттерфляй» інших співачок, перед очима одразу виникатиме незабутня постать Крушельницької, а всі інші здаватимуться її блідою тінню, - писала П Corriere.

2 _____

Вистава відбулася в грудні 1906 року на сцені La Scala. Диригував геніальний Артуро Тосканіні. Музикознавець Рінальдо Кортюпассі написав: «Саломея» тріумфує завдяки магії Тосканіні і чарам Крушельницької».

Соломія Крушельницька покинула оперну сцену, коли їй було 48. Дотепер невідомо, чому перервала таку блискучу кар'єру. І вік, і голос дозволяли їй ще принаймні десятиліття залишатися зіркою.

3 _____

Рінальдо Кортюпассі так характеризує той період: «До театру на шкоду мистецтву швидко проникав дух гендлярства». Проте це не був кінець.

4 _____

Після повернення радянської влади Крушельницька викладала вокал у консерваторії. Їй поставили умову: на роботі залишиться тільки тоді, коли відмовиться від італійського громадянства. Довелося коритися. Останній концерт відбувся 26 грудня 1949 року.

А Ще однією світовою сенсацією став спів у «Саломеї» Ріхарда Штрауса – одному найсуперечливіших творінь свого часу.

Б Можливо, причиною стало заміжжя. Змінилися статус і пріоритети. Вона прагнула осілого життя. Не могла не вплинути і суспільно-політична ситуація після Першої світової війни. Італія перебувала у глибокій кризі. Занепад переживала й опера.

В Незабаром Соломія проявила себе як камерна виконавиця. Багатий концертний репертуар, вміння розкрити свій талант у вокальній мініатюрі принесли нове визнання.

Г Перша прем'єра на сцені міланського театру La Scala провалилася. На прохання композитора через три місяці Соломія виступила у другій прем'єрі в місті Бреція – і відродила «барвистого метелика» Пуччіні.

ПЕРЕЛІК
тем для бесіди

1. Глобалізація та освіта, глобалізація та наука.
2. Українська мова серед інших світових мов.
3. Український менталітет.
4. Мовна поведінка ідеального фахівця.
5. Етикет фахового спілкування.
6. Мовні засоби ввічливості.
7. Інтернет-ресурси у фаховій діяльності.
8. Вербальне й невербальне спілкування сучасного фахівця.
9. Екологія в сучасному світі.
10. Сучасна українська книга.
11. Нові технології в навчанні.
12. Дистанційна освіта: недоліки й переваги.